

Purim: A Great Excuse To Be Happy

Talmud Bavli, Shabbat 88a

(שמות יט, יז) "ויתיצבו בתחתית ההר" א"ר אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם א"ר אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא אמר רבא אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשוורוש דכתיב (אסתר ט, כז) קימו וקבלו היהודים קיימו מה שקיבלו כבר

The Gemara cites additional homiletic interpretations on the topic of the revelation at Sinai. The Torah says, "And Moses brought forth the people out of the camp to meet God; and they stood at the lowermost part of the mount" (Exodus 19:17). Rabbi Avdimi bar Ḥama bar Ḥasa said: the Jewish people actually stood beneath the mountain, and the verse teaches that the Holy One, Blessed be He, overturned the mountain above the Jews like a tub, and said to them: If you accept the Torah, excellent, and if not, there will be your burial. Rav Aḥa bar Ya'akov said: From here there is a substantial caveat to the obligation to fulfill the Torah. The Jewish people can claim that they were coerced into accepting the Torah, and it is therefore not binding. Rava said: Even so, they again accepted it willingly in the time of Ahasuerus, as it is written: "The Jews ordained, and took upon them, and upon their seed, and upon all such as joined themselves unto them" (Esther 9:27), and he taught: The Jews ordained what they had already taken upon themselves through coercion at Sinai.

Tiferet Yisrael (R. Judah Loew, Prague, 16th c.), Ch. 32

ואל יקשה סוף סוף היה בחינם מה שכפה עליהם הר כגיגית, שהרי כבר אמרו נעשה ונשמע, דזה לא קשיא דוודאי עיקר הדבר לא היה בשביל שלא יחזרו, דלמה יחזרו כיון שכבר אמרו נעשה ונשמע... ויש לומר גם כן שלכך כפה עליהם ההר כגיגית, שלא יאמרו ישראל כי יהיה חס ושלום ביטול לקבלת התורה, כי מרצונם קבלו ישראל, ואפשר להיפטר מדבר כזה, שהרי לא נעשה בהכרח רק היה אפשר לקבל ואפשר שלא לקבל. ולכך כפה עליהם ההר כגיגית, לומר שהם מוכרחים לקבל התורה, וכל דבר שהוא מוכרח ומחויב אין כאן הסרה וביטול, אחר שהוא מוכרח.

6. ר' לייב'לה איגר

דב 3 > יקוזה קיק

פח ומוציא

"סור"ם

לדוגמא - ר' לייב'לה איגר היה בנו של ר' שלמה איגר ונכדו של רבי עקיבא איגר. הוא היה חסיד והיה איזה חוד בענייני חסידות מיוחדים ומוזרים. הוא היה אדם גדול מאוד, ולר' צדוק היתה חרדת קודש מיוחדת כלפיו. כל זמן שר' לייב'לה היה בחיים לא פתח רבי צדוק את פיו³⁴, ולא היה נודע. רק אחר-כך נתגלה.

תלמיד-חכם אחד שאינו מפורסם בציבור הגדול וממנו כמה ספרים בהלכה, ר' יהודה-נח ברוור, היה חי בסביבת לובלין בצעירותו, ובזקנותו - פה, בירושלים. היה לו חינוך חסידי-חזק, ונהג להיות אצל הרבי בסעודת ראש-חודש. לכן היה מבקר כל ראש-חודש אצל אמו"ר הרב זכר צדיק לברכה. הוא סיפר שפעם בליל יום-כיפור כל הציבור חיכה לר' לייב'לה עד אחת עשרה בלילה כדי להתפלל "כל נדרי". בוודאי היה מתכוון ליום הדין הקדוש והטהור עלי-ידי לימוד תורה והתכוננות לעבודת ד'. עבודת ד' בשמחה - זה העיקר! "עבדו את ד' בשמחה" אי אלו מילים ריקות, ויש צורך להתכונן על-ידי ריקודים ליום-הכיפורים הקדוש והנורא. הלכ לקרוא לו. חשבו שמן הסתם הוא שר במנגינה מיוחדת את הגמרא שבסוף מסכת סוכה: "אשר מי שלא חטא, ומי שחטא ישוב וימחל לו"³⁵, וכדו'. אך לא! הוא שר "שושנת יעקב צהלו ושמחה!" יש קשר בין יום-הכיפורים ופורים³⁶.

ר' אברהם
ביזחוק הלכהן קוק
(20th c. Israel)

futile. They were shocked to learn of Haman's plot to annihilate them, despite their best attempts at integrating into the local culture.

→ ✦ ACCEPTING THE TORAH AGAIN

With the realization that assimilation is not the answer, and that their only true protection is God's providence, the Jews reaffirmed their commitment to keep the Torah and its mitzvot. This is the meaning of the verse, "They confirmed and accepted upon themselves" (Esther 9:27) – "they confirmed what they had accepted long before" at Mount Sinai (*Shabbat* 88a).

The Talmud teaches that their renewed commitment to Torah complemented and completed the original acceptance of Torah at Sinai. What was missing at Sinai? The dramatic revelation at Mount Sinai contained an element of coercion. Alone and helpless in the wilderness, the Israelites were hardly in a position to refuse. The Midrash portrays this limited free choice with God's threat to bury them beneath the mountain had they refused to accept the Torah. In the time of Ahasuerus, however, they voluntarily accepted the Torah in a spirit of pure free will, thus completing the original acceptance of Torah at Sinai.

→ ✦ EFFUSION OF GOOD WILL

This appears to be the explanation for the unusual rabbinic requirement to become inebriated on Purim (*Megilah* 7b). It is ordinarily forbidden to become drunk, since without the intellect to guide us, our uncontrolled desires may lead us to improper and unbecoming behavior.

But on Purim, the entire Jewish nation was blessed with an outpouring of good will to accept the Torah. On this special day, we find within ourselves a sincere yearning to embrace the Torah and its teachings. For this reason, we demonstrate on Purim that even when intoxicated we do not stray from the path of Torah, since we are naturally predisposed to goodness and closeness to God. Even in a drunken state, we are confident that we will not be shamed or humiliated by the exposure of our innermost desires. As we say in the *Shoshanat Yaakov* prayer on Purim: "To make known that all who place their hope in You will not be shamed, and all who take refuge in You will never be humiliated."

על יופי המדות, עתה ממציאים חכמות ושכליות לדרוש על גובה גולה רציחה ושאר הזוהם שהם טובות, לא כן היא תורתנו הקדושה וחכמתה הקדושה לא מעשה אדם היא שתתעקם כפי רצון האדם רצונו ושכלו, ולא בכלל שכל ריקני היא, רק עצם נשמה מהארת נשמת שדי, וכל מצוותיה חקות ד' הנה, בין אם גם האדם מבין בשכלו ובין אם אינו מבין, המצוות מצוות ואין רשות לשום איש להרהר אחרי ומכש"כ לעקם ח"ו ממנה כחוט השערה, והלומדה ומקיימה מתדבק עם כל גופו נפשו רו"נ בה עד שגם הוא רואה מעט את טובתה וגם הוא ח"ו לא יחפוץ לעשות רע כמ"ש בספ"ק מנה.

תמחה את זכר עמלק מתחת השמים, כי ישנם אנשים הנחשלים אחריך היינו אותם שהענן פלטם שכבר העלו את חכמת עמלק ח"ו אל תחת השמים, שח"ו במקום "ותחת" התורה היא להבדיל תהי', לכן עכ"פ עתה בראותך והרגישך את כל אלה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים.

ל פורים

איתא בת"ז הק' שפורים כיום הכיפורים, אפשר מרמז גם לזה, שכמו יוה"כ התענית והתשובה ביום זה, לא אם רוצה אותם האדם לעשותם עושה, רק בין אם רוצה בין לא, מקיימם מפני גזרת הקב"ה, כן גם שמחת פורים, לא רק אם האדם מעצמו בשמחה או עכ"פ במצב שיכול לשמח א"ע צריך הוא לשמח, רק גם אם הוא בשפלות ובשבירת הלב, המוח וכל רוחו גרמס, חוק הוא שצריך עכ"פ איזה ניצוץ של שמחה להכניס אל לבו.

וכן גם ממעלה למטה, כמו שיוה"כ עצומו של יום מכפר, ואפילו אם לא השלים כל תשובתו אומר רבי שמכפר לו, (יומא דף פ"ה) כן גם בפורים אף שלא היה האיש הישראלי בשמחה כפי שצריך להיות וממילא כל עבודתו שבפורים לא היתה בשלימות מ"מ הישועה והשמחה שהפורים פועל על ישראל גם עתה פועל ועושה.

פרשת החודש

החודש הזה לכם ר"ח זכו דברו אל כעב"י ויקחו להם זכו. סמיכת ב' המצוות יחד אפ"ל כי ברש"י בבראשית איתא אר"י לא הי' צריך

של יום הפורים, עוקר הוא מתוך הנפש את מהלך החרטה כי התוכן של ביטול מודעה מותר את התוכן של מסירת מודעה. הדר קבלה כימי אחשוורוש שנאמר קיימו וקבלו.

ענין יב

(א) מצות משלוח מנות מיוחדת היא לישועה דפורים דוקא. נגלה נא הפעם, אחת הפעיסות שהלך פועם בקיום מצוה זו כמשכע עבודה היום של פורים.

(ב) מדעל מלך גויים. הרבותא בכאן היא שיש כאן מלך לא על שם עיר או מדינה או אומה פרסית, אלא על גוים ככלל. וחז"ל פירשו לנו שפרשה זו עוסקת היא בענינן דארבע מלכויות ותדעל מלך גוים היינו רומי שהיא המלכות הרביעית שהתנגדה לישראל מובדלת היא מהתנגדותן של שאר מלכויות. מפני שהתנגדותן של שאר מלכויות לישראל היא בכחינת כל מלכות לעצמה, אבל התנגדותה של רומי, היא לא רק לעצמה אלא שהיא שולחת מרוניא לכל האומות. ולכן נקראת היא גלומנו זו, שבת אנו נתונים בידה של המלכות הרביעית. פעמים בשם גלות רומי ופעמים בשם גלות אדום. שמרומי מתפשטת היא המרוניא של אדום לכל האומות. וברומי מתגלה אדום בתור מלך גוים בלשון רבים. וכמאמרים הקודמים נתבאר לנו שהתחלתו של אדום בתור שולח מרוניא, היא בצרת פרס. שזו היא הפעם הראשונה שאנו מוצאים אצל אדום שנודווג לאומה אחרת לשלוח לה המרוניא שלי. המן שולח מרוניא אל אחשוורוש.

(ג) וכמדוד רבה איהא שוקני ישראל כשתצטרכו לנסוע לרומי ולהשתדל לטובת ישראל, היו לומדים פרשת וישלח. מפני שפרשת וישלח היא היא המעשה אבות סימן לבנים של ההתעסקות עם אדום. ומפרשה זו אנו למדים את כל הענין של מנחה לעשו תיא שולחת.

R. Yitzhak Hutner
Zohar USA

ענין יא

(א) פורים יום כפורים. בין כפורים בין כיום הכפורים מדברים על אודות קבלה. כיום כפור המדובר הוא על קבלה להבא: וכפורים המדובר הוא על אודות קיימו וקבלו. אלא שכיום כפור מדברים על קבלה בצירוף עם חרטה; ואילו כפורים המדובר הוא רק על אודות קבלה. ואין שום זכר לענין חרטה.

(ב) אורו של דבר זה נזנו הוא בעובדא כי פורים הוא יום כישול המודעא רבה לאורייתא. משמעויתה של מודעא היא שהאדם המוכר מודעא פועל כי המעשה שהוא עשה לא נעשה על ידי ת"אני" שלו העצמי, אלא מתוך גורמים חיצוניים שהברייתו אותו לכך. ולעסת זה ביטול מודעא פירושו הוא להיפוך, שהאדם המכשל פענת מודעא משמעונו שהדבר הזה שנעשה כאן, נעשה הוא דוקא מתוך נקודת ת"אני" כמלא חירותו המפיטית.

(ג) ויום הפורים שאנו דנין אותו ליום כישול המודעא רבה לאורייתא. פירושו הוא שכיום זה אנו מכירים בכחירות ובכרירות כי ת"נעשה ונשמע" שייך הוא לעצם הנקודה של הווייתנו העצמית. ונמצא דה"קבלו" דפורים מכרין הוא כי אני הוא האיש שמעצם רצוני נשבעתי בזה סיני נעשה ונשמע.

(ד) ולעסת זה בהלכות תשובה כותב הרמב"ם שעיקר החרטה הוא תהכרה שאני אינני אותו האיש שפעל אותם המעשים עד שמתחם זה הוא משנה את שמו, כלומר, אני אחר ואינני אותו האיש וני". ומציא, דמהלך הנפש בחרטה דיום כפור הוא המהלך של מסירה מודעא המכרין כי המעשים שנעשו אינם נובעים בשום אופן מת"אני" שלי העצמותי. אלא שנתפלגלו לירי מנורמים חיצוניים. ואילו מהלך הנפש דפורים, הוא המהלך של ביטול מודעא המכרין והמדעיש כי המעשים שנעשו, לא באו מחמת גורמים חיצוניים, אלא דוקא ממעשי הווייתני. ובאן הוא שרש הענין שכמשכע חיים של פורים אין חרטה משמשת נשוא ליום דיבור. כי על כן התוכן הנפשי של עבודת עיצומם